

Meeting with the Putrid Sapphire, everyone can ask 3 questions about anything, av og med Valdimar Johannsson.

Friskt, meditativt og monotont

(Stamsund): Stamsund Teaterfestival holder stand som en av våre viktige samtidsteaterfestivaler. I år sto en del dans og performative hendelser på programmet, noe fungerer svært godt, andre ting ikke så godt, men festivalen skal ha honnør for at den inneholder risikomomenter

Tekst:

Elin Lindberg

Stedet Stamsund er spesielt, det er det umulig å komme utenom. Det er et sted for sesongarbeid – det har det vært i sikkert

1000 år. Fiskerne kom – og kommer fortsatt – fra hele kysten tidlig på året for å fiske skrei som også har migrert fra sitt sted i Barentshavet. I mai trekker teaterfolk hit til festival. De kommer samtidig med gjøken som har reist helt fra sør for Sahara der den bor i vinterhalvåret. Hva som skaper et hjem, hvordan vi opplever stedet, hvordan vi tar inn stedet, hvordan vi uttrykker opplevelsen, hvordan vi tar imot opplevelsen, hvordan vi responderer, hvordan vi opplever oss selv og verden blir tema som får substans i løpet av festivalen.

Sjamanen

I Taxibua sitter Valdimar Johannsson, og det som finner sted her to timer per dag på tre av festivaldagene er *Meeting with the Putrid Sapphire, everyone can ask 3 questions about anything*. Her går vi inn en og en. Johannsson/Putrid Sapphire har en maske som ser ut som om den er laget av perler og steiner, den dekker hele fjeset slik at vi ikke kan se hverken øyne eller munn. På hodet har hen et digert gevir, på føttene røde høyhælede sko. Helt nettopp ankommet festivalen og litt surrete etter en lang reise og mange ting å forholde meg til spør jeg: – *Where should I go now?* Hen svarer på engelsk med en sjarmerende islandsk aksent: – *The most important thing is not to think, to just exist – think of nothing, just exist.* – Lett for deg å si, tenker jeg. – Ikke planlegg, bare gå. – Ok, tenker jeg, jeg skal huske å gjøre ingenting. Det andre spørsmålet handler om tid. Det å være her og nå. Det siste spørsmålet mitt: – *Is love the answer to everything?* – Kanskje ikke akkurat det ordet, sier Putrid Sapphire, men å være snill hjelper, sier hen, det å la folk tenke det de tenker hjelper. Å respektere ditt medmenneske er svaret, sier hen. – Den er grei, tenker jeg og sier på gjensyn.

Elegi?

Mette Edvardsen viser *Penelope sleeps*. Rewriting, eller tekstskaping over denne ventende kvinneskikkelsen er i tiden, Karl Ove Knausgård har nettopp tatt utgangspunkt i vår hjemlige Penelope – Solveig i *Peer Gynt*. Penelope venter jo som kjent også hjemme på sin mann Odyssevs som i årevis driver på med øyhopping, mens hun sitter hjemme og vever.

Vi sitter i halvsirkel på

STAMSUND TEATERFESTIVAL 2019

Valdimar Johannsson: *Meeting with the Putrid Sapphire, everyone can ask 3 questions about anything*

Taxibua, Stamsund, 30.mai 2019

Mette Edvardsen: *Penelope Sleeps*

Tekst: Mette Edvardsen

Musikk: Matteo Fargion

Lys og teknikk: Bruno Pocheron

Kostymer: Anne-Catherine Kunz

Teater Nor Stor, Stamsund, 30.mai 2029

Liv Kristin Holmberg: *Vi Fremmede*

Medvirkende/medskapere:
Hanna Barfod, Janne Aass,
Mathias Gillebo, Lea Agathe
Basch, Marianne Stranger,
Marie-Louise Andersson

Pennelope Sleeps av Mette Edvardsen.

scenen. På gulvet ligger tre personer – to kvinner, en mann. De er kledd i vanlige hverdagsklær – bukser, genser, joggesko. Edvardsen i midten. Hun begynner å fortelle, eller si fram tekst som vi får presentert på en skjerm midt imot. Teksten tar for seg hverdagslige

handlinger. Det er blant annet en historie om at hun skulle overnatte hos faren og så var det en edderkopp på rommet. Det gir et pretensiøst preg at teksten både sies og at vi samtidig leser den. Teksten er ganske flat, hverken dårlig eller direkte uinteressant, men at den blir presentert dobbelt gjør den noe hul. I kunstnersamtalen dagen etterpå får jeg vite at skjermen med tekst hadde en spesifikk funksjon da forestillinga ble spilt i tysk-, fransk- og hollandsktalende land. Da viste skjermen teksten i oversettelse. Skjermen refererer også til praksis under operaforestillinger, der man ofte kan lese librettoen samtidig som den synges.

Liggende konsert

Mannen (Matteo Fargion) setter seg etter hvert opp. Han begynner å spille harmonium. Den tredje personen på gulvet (Angela Hicks) begynner å synge med en klar, lys stemme. Teksten i sangen blir en kommentar til det som nettopp er blitt lest. Det fungerer på et vis meditativt og sentrerer oss her og nå. – *Just exist*, sier Putrid Sapphire i hodet mitt. Men dette å være helt til stede her og nå i dette verket problematiseres ved at vi må forholde oss til teksten på skjerm. Det skaper et metanivå og gjør at vi ikke er kun tilstede i lyttinga til det som blir sagt og sunget. – *Is there such a thing as home?* synger sangeren. Det er noe trøstende i dette, men det er på grensen til å være for enkelt og trivielt tenkt til at det omfavner som reell trøst.

Hannah Ryggen

Sangeren synger en lengre sang om en vever. Her assosierer vi tilbake til historien om edderkoppen som også er en vever. Det er noe sympatisk i denne sangen som inngående beskriver hvordan Hannah Ryggen jobbet med veven sin, hvordan hun spant og farget garnet og hvordan hun komponerte de sterkt politiske bildeteppene sine.

Stamsund Kirke, Kristi
Himmelfartsdag 2019

Fauske Reiser: *Vi er dette auget –
Magical Mystery Tour*

Av og med: Eirik Fauske, Ida
Grimsgaard, Marit Grimstad
Eggen, Camilla Vatne Barratt-
Due, Kjersti Aas Stenby, Erik
Bauck Bårdstu, og Pernille
Holden.

I et lokale på hurtigrutekaia i
Stamsund, på E10, og på
Kvalnes, nord på Vestvågøy,
30.mai 2019

Matteo Fargion/Jonathan
Burrows: *Body not fit for
purpose*

og

Mette Edvardsen/Matteo
Fargion/Jonathan Burrows:
*Music for Lectures/Every Word
was Once an Animal* spiller

Tekst: Mette Edvardsen
Musikk: Jonathan Burrows,
Matteo Fargion, Francesca
Fargion

Teater Nor Liten, Stamsund,
31.mai 2019

The Krumple: *DÉJÀ*

De fineste sekvensene er når det ikke er tekst på skjermen og vi bare er fokusert på det som foregår i rommet. Det er mye stillhet og lange, men fylte monotone sekvenser. Det blir rent og meditativt, smått melankolsk. Teksten i *Penelope sleeps* er ganske massiv, den blir nærmest et objekt. På et tidspunkt kommer en drone flygende inn. Det er noe befriende over dette objektet som skaper luft og bevegelse i rommet og bryter opp tyngden de liggende og krabbende, golvbundne kroppene har skapt.

Å bli løftet

Festivalens sterkeste forestilling – eller performative hendelse – var Liv Kristin Holmbergs *Vi Fremmede* som foregikk i Stamsund kirke. Her ble vi tatt imot av tre kvinner i seremonidrakter. Vi vet på forhånd at dette skal dreie seg om vigselfritualer. Vi blir tatt med ned i kirkas kjellerstue. Her skal vi skriftlig svare på fem spørsmål om hva kjærlighet er. Vi flyttes over til et bord der vi sitter sammen en gruppe mennesker, en brud (Janne Aass) kommer inn og leder an i en samtale som nok oppleves forskjellig for de involverte, for meg ble den noe firkantet og lettbeint i den seremonielle settingen. En nattverdsaktig handling foregår samtidig, vi får en søtlig drikk fra o-skjellskall og får en hånd vasket før håndbaken blir påført en lett syrlig substans som man skal slikke av. Vi blir spurt om å skrive under på at vi vil være med på å undersøke et nytt kjærlighetskonsept før vi en etter en blir kalt inn i et siderom der vi får bind for øynene. Det vennlige alvor et vi møtes med gjør det trygt å gå inn i denne handlingen som absolutt har en slags terapeutisk side. Jeg blir ført ned trappetrinn og til et leie med saueskinn. Det ligger noen andre her også, jeg kan jo ikke se hvem. Og så stiger vi til vær. Det er Kristi Himmelfartsdag og vi løftes opp. Jeg føres etter hvert til en myk stol der jeg sitter med bind for øynene. Jeg hviler i den visuelle stillheten innhyllet av en monoton orgeltone. Neste ledd i vigselfseremonien er Holmbergs tale til oss om at nå er vi blitt gift med den fremmede i oss selv. Etter en lang, lang, lang, men fylt stund blir bindene vi har hatt for øynene tatt av. Vi ser at vi sitter med ryggen til alteret og vi ser ut i kirka der sola skinner inn gjennom vinduene. Fra galleriet synger Mathias Gillebo mot oss.

Inspirert av den grafiske romanen *Here* av Richard McGuire

Av og med The Krumple: Léna Rondé, David Tholander, Oda Kirkebø Nyfløtt, Vincent Vernerie og Jo Even Bjørke.

Medvirkende regi: Gwendolyn Warnock

Scenografi: Caroline Ginot

Lyddesign: Christian Skjødt

Lysdesign: Claire Gondrexon

Kostymer: Sylvie Berthou

Lydteknikk: Viljar Losnegård og Paulo Luciano Araujo Bakke

Lokale på hurtigrutekaia i Stamsund, premiere 31.mai 2019

Ingri Fiksdal: *Deep Field*

Musikk: Jenny Hval og Lasse Marhaug

Teater Nor Stor, 31.mai 2029

Mårten Spångberg: *The Climate*

Av og med: Liza Baliasnaja, Sidney Barnes, Misha Downey, Sara Ludi, Moya Michels, Mårten Spångberg
Assistent: Marika Troili

Figurteatret Stamsund, 1.juni
2019

Vi Fremmede, av Liv Kristin Holmberg. Stamsund kirke.

Etterpå får vi vite at vi har ligget på krematorieheisen – den som heiser kista med den døde ned til krematoriet som ligger i kjelleren under begravelsesseremonier. Dette har vært en omvendt begravelse. Ris blir kastet over oss utenfor kirka og champagnen venter. En tvers gjennom vakker opplevelse, men vi må for evig leve med vissheten om at vi har vært en del av en forestilling som nok har hatt visuelle kvaliteter som vi aldri vil kunne få del i.

Tur med tull og tøys

Dramatikeren Eirik Fauske står i spissen for Fauske Reiser og *Vi er dette auget – Magical Mystery Tour*. Det presenteres også som en performativ handling. Først inviterer en gjeng med blonde parykker og rød-oransje klær oss til litt fjollete dans, til lotteri der du ikke kan vinne noe, en drikk med noe som skal ha en hemmelig ingrediens, til å synge en sang og til å se et lite skuespill før vi går på hippiebussen. Alt dette oppleves som ganske overflatisk etter kirkehendelsen, men det er jo nydelig natur i Lofoten og bussturen tar en time hver vei tur/retur Kvalnes på nordsida av Vestvågøy. Et slags radioteater spilles på bussturen, alternativer til det vi faktisk ser ut av vinduet presenteres. Vi hører fiktive historier knyttet til steder vi passerer og fortellinger som kan være reelle, disse blandes med løsrevne fragmenter fra fantasifulle fortellinger. Men det blir nok ingen tripp for meg der prosjektets påstand om at «øynene skal åpnes på nytt, du skal se at det du ser ikke er av denne verden» realiseres. Men jeg så midnattssol, orrhane, regnbue, rype, noe jeg tror var en rev, sau, and, svære gjess, svaner, elg og ørn. Og suppa i fjæra var god.

Vi er dette auga av Eirik Fauske. Foto Aslaug Vaa

Tilstedeværelse, konsist

Matteo Fargion og Jonathan Burrows viste stykket *Body not fit for purpose*. Jonathan Burrows, som er danser og koreograf, men også musiker og forfatter, har også vist verket *Rewriting*, en lecture performance tidligere på festivalen. *Body not fit for purpose* er en konsert/dans/lecture performance utført med en underliggende humoristisk tone, politisk brodd, ironi og en vanvittig fysisk og musikalsk presisjon. Fargion spiller mandolin og Burrows danser – stort sett uten å reise seg fra stolen – og framfører de korte og konsise tekstene sine. – *Pace is everything*, sa Burrows under arrangementet Kunstnersamtalen. Han mente at ønsket om å oppnå perfeksjon er noe som ligger latent i oss, samtidig som uttrykket skal virke nyoppdaget og spontant.

I andre avdeling, *Music for Lectures/Every Word was Once an Animal*, spiller Burrows trommer og Fargion bassgitar – fortsatt like presist, de får selskap av keyboardisten Francesca Fargion. Mette Edvardsen kommer inn med tekst. Det er et slags essay, det er svært ujevnt. Passasjer er gode, men veldig mye av teksten blir i tynneste laget.

Ungt, energisk, visuelt teater

Det fysisk/visuelle teaterkompaniet The Krumple hadde premiere på *DÉJA*. Stykket er inspirert av boka *Here* av Richard McGuire (som også selv var tilstede på premieren, visstnok flydd inn fra New York). *Here* er det som på engelsk heter *graphic novel*, altså en tegnet roman. Handlingen i romanen foregår på ett og samme sted – i ei stue i en leilighet, men i mange forskjellige tider. Stykket veksler mellom utrolig mange år, det signaliseres ved lysende årstall – det er for eksempel 2005, 1964, 1892 – og 2314 og år 10071 f.kr og både dinosaurenes tid, jordens skapelse og endetid er med. Det går veldig fort fram og tilbake, av og til

spilles flere år samtidig. Den fysiske presisjonen og tilstedeværelsen er fremragende og flott, men vi kommer ikke i dybden av noen av situasjonene. De blir fantasifulle, men så hastige at de blir noe overflatiske. Gruppa forteller i kunstnersamtalen dagen etterpå at de omarbeider forestillinga hele tida. Det er bra, for her bør nok noen ting kuttes vekk og kanskje noen momenter få litt mer utviklingsplass og armslag.

Løp, løp, løp

Deep Field av Ingri Fiksdal.

I *Deep Field* av Ingri Fiksdal blir det løpt for oss. Først er det to, og etter hvert er det fem løpere på scenen. Det sparsommelige lyset gjør at vi ikke ser ansiktene deres. De blir nesten bare kroppar, de individuelle trekkene deres kommer ikke tydelig fram. Musikken er laget spesielt for prosjektet av Jenny Hval og Lasse Marhaug, den er støybasert og monoton. Det løpes og løpes. Er det innbilning, eller kjenner jeg et snev av endorfinene deres? De er i sin egen løpeverden, i en slags ekstase slik som dervisjene som snurrer og snurrer som en form for bønn. Det er et interessant trekk å bringe løperen inn på teaterscenen, det problematiserer og utfordrer kunstbegrepet. Omtrent samtidig med at Ingri Fiksdals løpere jogger uten stans i samme rytme og i uforutsigbare sirkler på scenen, spilles det Champions League-finale mellom Liverpool og Tottenham, der løper det også profesjonelle aktører foran et publikum. Ja, løping er, enten vi vil eller ikke, noe vi først og fremst forbinder med sport, selv om det er hovedfokus i mange kunstverk. Fredrik Høyer løp seg gjennom et vellykket verk under Heddagene i fjor. Haruki Murakami har skrevet finfin litteratur om løping. Under Stamfest føyer *Deep Field* seg inn i ei rekke meditative og monotone danseforestillinger.

Lavmælt og innadvendt

I Mårten Spångbergs forestilling *The Climate* er det også sparsomt med direkte kommunikasjon mellom tilskuere og aktører. Her sitter publikum på puter langs veggene. Gulvet er dekket av tepper med vakre trykte mønster med blomster og fugler på. Fire dansere beveger seg hverdagslig i rommet ikledd dongeriklær som de skifter flere ganger gjennom forestillinga. De snakker lavmælt sammen om minner, tv-serier – hverdagslig småprat. Så danser de litt. Slapper litt av. Danser litt. Ser på hverandre danse. Danser sammen. Det er presist og profit. Musikken er også lav, den er pianobasert. Det er nesten som om den kommer fra et annet rom. Alt er pakket mykt inn. Det er meditativt, nesten søvndyssende. Noen i publikum ser faktisk også ut til å sovne. De danser jo for oss, men det er en ambivalens her. Det er også som om danserne danser bare for hverandre. Det er en slags dekadanse over dette, en avstand. Det er som om man ser på noen trene, eller man scroller nedover Facebook-feeden og ser på andres liv. Den innadvendte holdninga er smått provoserende. På en skjerm ruller et tegnet streklandskap der det også blant annet dukker opp fisk, en sko og et hotellrom. Denne skjermen er plassert over hodene til halvparten av publikum slik at disse ikke kan se den – et pussig grep som jeg ikke helt forstår. Er det for å understreke det innadvendte ved denne dansen? Hva er det de egentlig vil med dette?

Stamfest – en tilstand

Festivalen skal også være en fest. Vi inngår i samtaler, møter gamle kjente, fornyer vennskap, treffer helt nye mennesker, danser. Man har ikke lyst til å legge seg, man holder jo på med å utvikle scenekunsten. Stamfest blir en tilstand. Det er møter med en selv. Filosof Anniken Greve leder hver morgen en forelesning under festivalen. I år var det forelesningsrekken *On (not quite) knowing oneself*. Vi får hjelp til selvrefleksjonen, noe som kanskje er den viktigste grunnen til at vi holder på med, eller sirkler rundt, denne kunsten i et helt menneskeliv. Vi møter mange historier om oss selv, vi møter andres historier. Vi er en del av det Anne Meek som holdt et innslag om kultur- og stedsutvikling, kaller en multinarrativ fortelling. Det er flere *vi* her, mange fellesskap, men først og fremst individuelle historier. Jeg har gjort det festivalsjamanen sa jeg skulle gjøre: Jeg har vandret hit og dit, latt meg drive med til samtaler, tilfeldige møter med tilfeldige personer og gamle venner, kanskje ikke en helt tilfeldig plan for å få sett alle forestillingene jeg kunne, men jo, Putrid Sapphire, jeg har også bare vært med på festen.

Kontakt oss

Adresse

Norsk
Shakespearetidsskrift
c/o Litteraturhuset
Wergelandsveien 29
N-0271 Oslo

Telefon

(+47) 971 96 772

E-post

Følg oss

Facebook

Om oss

Norsk Shakespearetidsskrift dekker teater og scenekunst i inn- og utland, gjennom artikler, intervjuer, festivalomtaler og essays.